

FANNIE FLAGGOVÁ

Smazaná zelená

RAJČATA

VE

WHISTLE STOP

CAFE

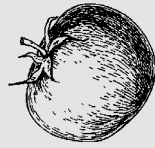
AUDIO
STORY

**SMAŽENÁ ZELENÁ RAJČATA
VE WHISTLE STOP CAFE**

FANNIE FLAGGOVÁ

Smažená zelená

RAJCATA

VE

WHISTLE STOP

CAFE

PRAHA 2022

Přeložila Michaela Ponocná

Copyright © 1987 by Fannie Flagg. All rights reserved.

First published in the United States by Ballantine Books, an imprint of The Random House Publishing Group, a division of Random House, Inc., New York, and simultaneously in Canada by Random House of Canada Limited, Toronto. Grateful acknowledgment is made to the following for permission to reprint previously published material. Lewis Music Publishing Co., Inc: Excerpts from the lyrics to "Tuxedo Junction" by Erskine Hawkins, William Johnson and Julian Dash. Lyrics by Buddy Feyne.

Copyright © 1939 by Lewis Music Publishing Co., Inc. Copyright renewed. All rights reserved.

Music Sales Corporation: Excerpt from the lyrics to "Smoke Rings," lyrics by Ned Washington, music by H. E. Gifford. Copyright © 1932 (Renewed) by Dorsey Bros. Music, a division of Music Sales Corporation (ASCAP) and American Academy of Music. International copyright secured. All rights reserved. Used by permission. The Salvation Army: Excerpt from The Salvation Army Songbook. Copyright by the Salvation Army, New York, USA. Used by permission.

Translation © 2021 Michaela Ponocná

ISBN 978-80-11-02387-4 (pdf)

Věnováno Tommymu Thompsonovi

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych poděkovala následujícím lidem, jejichž povzbuzování a podpora pro mne byly při psaní této knihy neocenitelné: v první řadě mé agentce Wendy Weilové, která ve mně nikdy neztratila víru; mému redaktorovi Samu Vaughanovi za péči a pozornost, jež mi věnoval, a za to, že jsem se díky němu ani při opakovaném přepisování nepřestávala smát; a Martě Levinové, mé první přítelkyni v nakladatelství Random House. Dále děkuji Glorii Safierové, Liz Hockové, Margaret Cafarelliové, Anne Howard Bailyové, Julii Florenceové, Jamesi „Tátovi“ Hatcherovi, dr. Johnu Nixonovi, Gerrymu Hannahovi, Jayi Sawyerovi a Franku Selfovi. Mé poděkování patří také poradenské společnosti DeThomas/Bobo & Associates za to, že mne podrželi v hubených časech. Díky Barnabymu a Mary Conradovým a konferenci spisovatelů v Santa Barbaře, Jo Royové a veřejné knihovně v Birminghamu, Jeffu Norellovi z vysoké školy Birmingham-Southern College a Ann Harveyové a Johnu Loqueovi z nakladatelství Oxmoor House Publishing. S vděčností vzdávám díky své písarce a pravé ruce Lise McDonaldové a její dcerce Jessaiah, že se potichu dívala na *Sezame, otevři se*, zatímco jsme s její maminkou pracovaly. A mé speciální poděkování náleží všem milým lidem – minulým i současným – v Alabamě. V mém srdci. Mém domově.

*I když sedím tady, v pečovatelském domě Růžové terasy,
v duchu jsem ve Whistle Stop Cafe a dávám si talíř smažených
zelených rajčat.*

– PANÍ THREADGOODEOVÁ

ČERVEN 1986

(TÝDENNÍ ZPRAVODAJ WHISTLE STOP V ALABAMĚ)

12. ČERVNA 1929

OTEVŘENÍ KAVÁRNY

Minulý týden zahájila provoz kavárna Whistle Stop Cafe – nachází se hned vedle pošty –, a podle slov jejích majitelek, Idgie Threadgoodeové a Ruth Jamisonové, jim jdou obchody dobře. Idgie říká, ať se lidé, kteří ji znají, nebojí, že se otráví – ona nevaří. Kuchařkami jsou dvě barevné ženy, Sipseý a Onzell, a grilování má na starosti Onzellan manžel, Velký George.

Pokud tam někdo z vás ještě nebyl, Idgie vzkazuje, že snídaně se podávají od půl šesté do půl osmé a můžete si dát vajíčka, kukuřičnou kaši, vdolky, slaninu, párky, smaženou šunku se šťávou a kávu za 25 centů.

K obědu a večeři máte na výběr smažené kuře, vepřové kotlety s omáčkou, sumce, kuře s knedlíčky nebo grilované maso; k tomu tři druhy zeleniny dle výběru, vdolky či kukuřičný chléb a pití plus dezert – to vše za 35 centů.

Pokud jde o zeleninu, podle Idgie si můžete objednat krémovou kukuřici, smažená zelená rajčata, smaženou okru, listovou kapustu nebo vodnici, černoooký hrách, kandované sladké brambory a máslové nebo měsíční fazole.

A jako dezert koláč.

Onehdy jsme si tam s mým chotěm Wilburem zašli na večeři a byla tak dobrá, že prý už možná nikdy nebude jíst doma. Ha, ha. Kéž by to byla pravda. Nedělám nic jiného, než že vařím pro toho hromotluka, a on stejně pořád nemá dost.

Mimoходом, Idgie tvrdí, že jedna z jejích slepic snesla vejce, ve kterém byla desetidolarová bankovka.

... Dot Weemsová...

OLD MONTGOMERY HIGHWAY
BIRMINGHAM, ALABAMA

15. PROSINCE 1985

Evelyn Couchová dorazila do Růžových teras se svým manželem Edem, který jel navštívit svou matku – říkalo se jí Mamina – , jež nedávno neochotně rozšířila řady zdejšího osazenstva. Evelyn jim právě oběma unikla a zamířila dozadu do místnosti pro návštěvníky, kde si bude moci v klidu a tichosti pochutnat na čokoládové tyčince. Ale jakmile se usadila, stařenka vedle ní se dala do řeči...

„Víte, když se mě zeptáte, v kterém roce měl kdo svatbu... koho si vzal... nebo co měla na sobě nevěstina matka, v devíti z deseti případů vám to dokážu říct, ale zaboha vám nepovím, kdy jsem takhle zestárla. Prostě se mi to nějak stalo. Poprvé jsem si toho všimla letos v červnu, když jsem byla v nemocnici se žlučníkem – ještě pořád ho tam mají, nebo ho možná už vyhodili... kdoví. Ta udělaná sestra mi zrovínka dala jeden z těch jejich klystýrů, ve kterých si tam tak libují, když jsem si všimla, co mám na ruce. Byl to bílý proužek a na něm stálo: *Virginia Threadgoodeová... žena, osmdesát šest let*. Jen si to představte!

Když jsem se vrátila domů, povídám své přítelkyni paní Otisové: ‚Hádám, že nám už zbývá jenom sedět a připravovat se na to, až natáhneme bačkory...‘ Ona na to, že raději používá výraz *přejít na onen svět*. Chudinka; nemám to srdce jí říct,

že se to dá nazývat všelijak, ale stejně všichni jednou natáh-
neme bačkory...

Je to zvláštní; když jste dítě, čas vám připadá nekonečný, ale po dvacítce vám začne utíkat, jako byste jela rychlíkem do Memphisu. Život zkrátka asi každého zaskočí. Mě teda rozhodně zaskočil. V jednu chvíli jsem byla malá holka, a než jsem se nadála, byla ze mě dospělá ženská, co má prsa a chloupky na intimních místech. Všechno mi to uteklo. Na druhé straně, ve škole ani jinak mi to nikdy moc nešlo...

Paní Otisová a já jsme z Whistle Stop, městečka u železničního depa asi patnáct kilometrů odtud... Dobrých třicet let žila hned vedle mě ve stejné ulici, a když jí umřel manžel, její syn a snacha si postavili hlavu, ať jde do pečovatelského domu, a požádali mě, abych šla s ní. Řekla jsem jim, že s ní chvíli zůstanu – ona to ještě neví, ale jen co se tu pořádně zabydlí, vrátím se domů.

Není to tu zas tak zlé. Onehdy jsme všichni dostali vánoční kytičku, abychom si jí mohli ozdobit kabát. Na té mojí byly malé lesklé červené kouličky a paní Otisová měla na té svojí Santův obličej. Byla jsem ale smutná, že jsem se musela vzdát svojí kočky.

Tady ji člověku nedovolí a mně se po ní stýská. Vždycky jsem měla jednu nebo dvě kočky, celý život. Dala jsem ji té holčičce odvedle, té, co mi zalívá muškáty. Mám na přední verandě čtyři betonové květináče plné muškátů.

Mojí přítelkyni paní Otisové je teprve osmasedmdesát a je vážně milá, ale trochu na nervy. Měla jsem ty žlučnickové kamínky v zavařovačce vedle postele, a ona mě donutila, abych je schovala. Prý z nich měla depresi. Paní Otisová je jenom takový drobek, ale já jsem kus ženské, jak vidíte. Mám silné kosti, a vůbec.

Nikdy jsem ale neřídila auto... Skoro celý život jsem trčela doma. Vždycky jsem musela čekat, až někdo přijede a odveze mě na nákup, k doktorovi nebo do kostela. Před lety se dalo dojet do Birminghamu tramvají, ale ty už dávno přestaly jez-

dit. Kdybych se mohla vrátit zpátky, změnila bych jedinou věc – udělala bych si řidičák.

Víte, je to zvláštní, po čem se vám stýská, když jste pryč z domu. Tak třeba mně schází vůně kávy... a slaniny, jak se ráno smaží v pánvi. Tady necítíte nic, co tu vaří, a taky nedostanete nic smaženého. Všecko tu dělají na vodě a není v tom ani špetka soli! Vařené jídlo nestojí za zlámanou grešli, nemyslíte?“

Stařenka však nečekala na odpověď. „... Odpoledne jsem si strašně ráda dávala suchary s podmáslím nebo podmáslí a kukuřičný chleba. Všechno jsem to rozmačkala ve sklenici a jedla to lžicí, ale na veřejnosti nemůžete jíst tak jako doma, že? ... a stýská se mi po dřevě.

Můj domek je jenom taková stará železniční bouda; mám tam obývací, ložnici a kuchyň. Je ale dřevěný a vnitřní zdi jsou z borovice. Přesně tak, jak se mi to líbí. Nemám ráda omítnuté zdi. Připadají mi tak... já nevím, tak nějak studené a upjaté.

Přivezla jsem si s sebou obrázek, který jsem měla doma, je na něm děvče na houpačce a za ním hrad a krásné modré bublinky. Chtěla jsem si ho pověsit v pokoji, ale zdejší sestra řekla, že to děvče je od pasu nahoru nahaté a že se to nehodí. Mám ten obrázek už padesát let, a netušila jsem, že je ta holka nahá. Jestli chcete něco vědět, myslím, že staříci, co tu bydlí, už nevidí tak dobře, aby si všimli, že má holá prsa. Tohle je ale metodistický domov, takže putovala do skříně stejně jako moje žlučnickové kamínky.

Budu ráda, až se dostanu domů... Mám tam pochopitelně nepořádek. Nějakou dobu jsem už nemohla zametat. Šla jsem totiž ven a hodila smetákem po starých sojkách, co se tam praly a dělaly kravál, a co se nestalo: smeták zůstal viset na stromě. Až se vrátím, budu muset někoho poprosit, aby mi ho sundal.

V každém případě, když nás syn paní Otisové vezl onehdy večer z vánočního čaje, který pořádali v kostele, přejížděli jsme přes koleje, tam, kde bývala kavárna, a pak jsme jeli dál První ulicí, těsně kolem starého domu Threadgoodeových. Ten je teď samozřejmě skoro celý zabedněný a pomalu se

rozpadá, ale když jsme jeli tou ulicí, reflektory ozářily jeho okna tak, že mi na minutku připadal jako za tolika večerů před nějakými sedmdesáti lety: plný světa, zábavy a hluku. Úplně jsem slyšela, jak se lidi smějou a Essie Rue tříská do klavíru v salonu – písničky ‚Holky z Buffala, nepůjdete dneska ven‘ nebo ‚Velkou rajskou horu‘ –, a skoro jsem viděla Idgii Threadgoodeovou, jak sedí ve větvích zederachu a vyje jako pes, pokaždé když se Essie Rue snaží zpívat. Idgie říkávala, že Essie Rue umí zpívat asi tak stejně jako kráva tancovat. Jak jsme jeli kolem toho domu a mně se tolik stýskalo, nejspíš jsem se díky tomu vrátila v duchu zpátky...

Pamatuju si to, jako by to bylo včera, ale myslím, že neexistuje nic, co bych ohledně Threadgoodeových zapoměla. Panebože, jak bych taky mohla, když jsem žila hned vedle ode dne, co jsem se narodila, a vzala jsem si jednoho z jejich chlapců.

Měli devět dětí a tři z děvčat, Essie Rue a dvojčata, byly víceméně v mém věku, takže jsem si u nich v jednom kuse hrála a přespávala tam. Moje vlastní máma umřela na souchotě – to mi byly čtyři –, a když pak nahoře v Nashvillu umřel i táta, tak jsem tam prostě už zůstala. Zřejmě by se dalo říct, že ta přespávačka nikdy neskončila...”

(TÝDENNÍ ZPRAVODAJ WHISTLE STOP V ALABAMĚ)

8. ŘÍJNA 1929

OBYDLÍ VE WHISTLE STOP ZASÁHL METEORIT

Paní Biddie Louise Otisová, která bydlí v č. 401 na První ulici, oznámila, že ve čtvrtek večer prolétl střechou jejího domu bezmála kilový meteorit a těsně ji minul, zasáhl však rádio, jež v té době poslouchala. Podle jejích slov seděla na gauči, když se to stalo, protože v křesle trůnil pes, a právě si pustila „Fleischmannovu hodinku“. Ve střeše prý má metrovou díru a rádio je vejpůl.

Bertha a Harold Vickovi oslavili výročí své svatby na trávníku před domem, aby to všichni jejich sousedé mohli sledovat. A gratulujeme panu Earlu Adcockovi staršímu, řídícímu pracovníkovi železniční společnosti L & N Railroad, jenž byl právě jmenován Vznešeným vládcem Dobročinného a ochrannářského řádu Losů, lóže č. 37, k níž patří i můj choť.

Mimochodem, Idgie vzkazuje, že pokud chcete něco ugrilovat, máte to poslat do kavárny a Velký George vám to připraví. Kuřata za 10 centů a vepřové podle velikosti.

...Dot Weemsová...

OLD MONTGOMERY HIGHWAY
BIRMINGHAM, ALABAMA

15. PROSINCE 1985

Uplynula hodina a paní Threadgoodeová ještě pořád mluvila. Evelyn Couchová už spořádala tři Milky Way a zrovna se chystala rozbalit si druhou tyčinku Butterfinger; ráda by věděla, jestli ta stařenka vedle ní někdy zmlkne.

„Víte, je to hanba, že dům Threadgoodeových tak zchátral. Tolik se tam toho stalo, narodilo se v něm tolik dětí, mockrát jsme si tam báječně užili. Byl to veliký bílý hrázděný dům; měl přízemí a patro a velkou přední verandu, co se táhla až na strany... a ve všech ložnicích byly růžičkové tapety, které vypadaly tak krásně, když se večer svítilo.

Koleje vedly hned za zahradou vzadu a ta bývala za letních nocí plná světlušek a vůně zimolezu, co divoce rostl těsně vedle trati. Tatínek tam nechal vysázet fíkovníky a jabloně a postavil mamince tu nejkrásnější besídku z bílého mřížoví, porostlou vistárií... a zadní část domu byla doslova pokrytá droboučkými růžovými růžičkami. Kéž byste to mohla vidět na vlastní oči!

Maminka a tatínek Threadgoodeovi mě vychovali jako vlastní a já jsem měla ráda celou jejich rodinu. Zvláště Buddyho. Ale vzala jsem si jeho staršího bratra Clea, toho chiropraktika, a představte si – později se ukázalo, že jsem marod na záda, takže to dopadlo opravdu dobře.